

Ткач М. М., Чайка О. О.,

студенти,

Аерокосмічний інститут,

Національний авіаційний університет, м. Київ

Науковий керівник: Зуєва В. О., к.п.н., доцент

ГОСПОДАРИ ПОВІТРЯНИХ СУДЕН

Як відомо, пілот – не єдина дійова особа в транзитному аеропорті. Хтось також повинен займатися перед-, між- та після-політним обслуговуванням літака. Бортінженери контролюють правильність його експлуатації та усувають несправності під час польоту. Керують двигунами, шасі та силовими системами за командою командира, стежать за наявністю на борту аварійно-рятувальних засобів, палива, мастила. Повідомляють командирі про несправності, що виникли, займаються заправкою (дозаправкою), підігрівом кабіни, прийомом – здачею літака. Стежать за роботою гідравлічних систем і електросистем літака та двигунів, встановлюють режим кондиціонування повітря і т.ін. Одним словом, саме вони у відповіді за безвідмовну та безпечну роботу повітряного судна. Робота бортінженера починається приблизно за годину до зльоту: він першим піднімається на борт, перевіряє всі системи і прилади.

Звернімося до посадових обов'язків бортінженера. Як зазначено в інструкції, працює у цивільній авіації. Керує двигунами, шасі і силовими системами по команді командира. Усуває несправності авіаційної техніки, які виникають у польоті і доступні для усунення у відповідності з посібником з експлуатації повітряного судна даного типу. Контролює усунення несправностей і правильність оформлення документації, наявність на борту аварійно-рятувальних засобів, палива, олії, рідин і газів. Інформує командира про несправності.

Перед тим як підняти повітряне судно у небо, бортінженер проводить ретельну перевірку. Тут необхідні хороші знання пристрою гідравлічних і електричних систем літака і двигунів, силових установок повітряних суден. Контролювати ситуацію на борту під час польоту бортінженерові допомагають прилади, компаси й ав-

топілоти, дисплеї, а також авіаційне електронне устаткування. Щоб двигун працював зладжено, фахівець стежить за подачею палива та роботою паливної системи. Також йому необхідно знати кисневі, гідравлічні, пневматичні і водовідштовхувальні системи.

Як бачимо, бортінженера не випадково називають господарем повітряного судна. Пілот почувається спокійніше, коли за спиною сидить такий фахівець. Відчувши якісь невеликі відхилення від норми в роботі тієї чи іншої системи, бортінженер може вчасно втрутитися, не доводячи ситуацію до критичної. Раніше бортінженер був, як кажуть, "і швець, і жнець і на дуді грець": міг поміняти колесо літака, виконати будь-яку іншу інженерну роботу. Але зараз спеціалізація бортінженера суттєво звузилася. На землі діють фахівці авіаційно-технічної бази (АТБ), а бортінженери здебільшого виконують операторські функції в польоті [1]. Вони контролюють роботу систем, відповідним чином реагують на виникнення позаштатних ситуацій та спрацьовування всіляких систем оповіщення. Увійшов літак в хмари, включилася сигналізація обмерзання літака – бортінженер повинен задіяти протиобмерзну систему і проконтролювати, як вона працює. Серйозні поломки, звичайно, не є виключенням, але трапляються вони рідко. Вражаючи кадри зі знаменитого радянського фільму "Екіпаж" (особливо те, що стосується його другої серії) – всього лише ненаукова фантастика.

Дехто вважає, що професія бортінженер відходить у минуле. З початком епохи авіалайнерів, як з економічних причин, так і завдяки розвитку технологій, кількість людей у кабіні літака постійно скорочується. Сьогодні в більшості імпортих літаків їх лише двоє – пілот і помічник; позиція бортінженера не передбачена. Наприклад, на сучасних Boeing з цифровим бортом всі необхідні перевірки стану літака авіаційної техніки виконують на землі. Останні моделі російських та українських літаків (ТУ 214) також відмовилися від посади бортінженера в кабіні. Але якщо оцінити парк повітряних суден в Україні, то сучасних імпортих літаків виявиться небагато. А якщо звернутися до дрібних авіакомпаній, то останні взагалі не можуть дозволити собі купувати імпортну техніку. Більшість повітряних суден в нашій країні складають моделі радянського і російського виробництва. На них бортінженер необхідний за всіма нормами [2]. І роботи вистачить не на один десяток років. Більше того, фахівці вважають, що на сучасних

лайнерах, розрахованих на наддовгої перельоти, буде встановлено так багато новітнього обладнання, що для контролю його роботи все одно знадобиться "людина в білому комбінезоні". Так що бортінженери ще повернуться на літаки в новій якості.

До головних проблем на сьогодні слід віднести те, що сучасній українській авіації гостро не вистачає молодих фахівців. Льотні професії мають свої обмеження по здоров'ю та за віком, а останнім часом ще й вимоги щорічних медкомісій посилилися. Ветерани йдуть на пенсію, а з заміною виникають проблеми.

Таким чином, ми з'ясували, що робота бортінженера – це постійна відповідальність за життя усього екіпажу. Тут необхідна хороша пам'ять, уважність і оперативність. Робота бортінженера – це складний процес, що включає не тільки перевірку літака до вильоту й у процесі польоту, а й надання допомоги у вирішенні проблем пасажирів. Також сьогодні є дуже важливим вирішувати проблему з нестачею фахівців на літаках українських компаній.

Література

1. Все про професію бортінженера // Інформаційний портал "Абетка професій": [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.robota.lviv.ua/229/BORTINZHENER.html>

2. Офіційний сайт Державної авіаційної адміністрації. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://www.ukravia-trans.gov.ua>.

УДК 347.824: 340.116(043.2)

Тодчук В. В.,

студент,

Юридичний інститут,

Національний авіаційний університет, м. Київ

Науковий керівник: Шапенко Л. О., старший викладач

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ ПРАЦІВНИКІВ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ

Правова культура є необхідним чинником при побудові незалежної правової держави, здатної інтегруватись у європейський та

світовий правовий простір. Особливість правової культури полягає у тому, що вона представляє собою не просто право чи його практичну реалізацію, а певну форму існування духовної культури людства взагалі, ефективний інструмент забезпечення порядку в суспільстві, що дозволяє людині захищати свої інтереси і права у разі їх порушення, визначати особливий характер відносин особистості із суспільством та державою, забезпечити нормальне, цивілізоване життя людини у відповідності із чинним законодавством. Вона використовується для характеристики всієї правової надбудови, демократичних принципів та інститутів, юридичної практики в цілому.

Особливе місце в правовій культурі суспільства посідає права культура працівників цивільної авіації, оскільки вони, здійснюючи внутрішні чи міжнародні повітряні перевезення, вступають в ті чи інші відносини з різними суб'єктами. Рівень правової культури авіапрацівників виступає своєрідним індикатором становлення авіаційної галузі, адже свідчить про засвоєння ними правових цінностей і практичного їх впровадження у сфері цивільної авіації з метою підвищення рівня безпеки авіаперевезень.

Правова культура працівників у будь-якій сфері суспільного життя є досить нестабільною, оскільки вона постійно реформується відповідно до змін та доповнень в юриспруденції. У вчених немає єдиного погляду на природу правової культури та загальноприйнятого підходу до наукового визначення її поняття, а також існують певні перепони при розгляді її практичних і теоретичних застосувань у суспільстві. У науковій юридичній літературі на сьогодні нараховується більше 250 визначень правової культури, що є свідченням неоднозначності та багатоплановості цього поняття. Хоча, якщо узагальнити більшість визначень, то правову культуру можна визначити як обумовлений всім соціальним, духовним, політичним і економічним устроєм якісний стан правового життя суспільства, що виражений в досягнутому рівні розвитку правової діяльності, юридичних актах, правосвідомості і в цілому у рівні правового розвитку суб'єкта (людини, різних груп чи всього населення), а також ступені гарантованості державою і громадським суспільством свобод і прав людини [1, с. 687].

Повітряний кодекс України визначає працівників цивільної авіації як осіб, які пройшли спеціальну фахову підготовку, мають